

UWLR: Uitwisseling Leerlinggegevens en Resultaten

Algemene beschrijving van de afspraak

Versienummer: [2.2 • Maart 2017](#)

Totstandkoming: Dit document is tot stand gekomen in samenwerking met vertegenwoordigers van aanbieders en afnemers van digitaal toetsmateriaal en systeemleveranciers

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Het kader	4
1.2 Opbouw en doelgroep	5
2. Het wat en waarom van de afspraak	6
2.1 Het uitwisselen van leerresultaten	6
2.2 Waarom een afspraak?	7
2.3 Scope van de afspraak	7
3. Principes en relatie overige afspraken	10
3.1 Samenvatting uitwisselingsproces	10
Secundair scenario: Alleen uitwisseling toetsdefinities	11
3.2 Principes UWLR	12
3.3 Relaties met andere standaarden en voorzieningen	14
Relatie met EDEXML	14
Relatie met ParnasSys resultatenkoppeling	14
Relatie met OSO	14
Relatie met Edukoppeling	14
Relatie met Facet	15
4. Vrijwaring gebruik afspraak	16
5. Bronnen	16

Colofon

Projectteam: Brian Dommissie en Jos van der Arend
 Auteur(s): Jos van der Arend
 Geconsulteerde organisaties: Boom test uitgevers; Bureau ICE; Cita Verde College; Cito; DataCare; De Rode Planeet; Deviant; Dotcomschool; DUO; Edia; Edu'Actief; GEU; Iddink; Malmberg; Noordhoff Uitgevers; OMO; Paragin; Questionwise; Roadside; Rovict; Schoolmaster; ThiemeMeulenhoff; Topicus; Unilogic; Zwijzen

Documentgeschiedenis

Versie	Datum	Omschrijving
1.0	November 2012	De definitieve versie zoals in beheer genomen bij Edustandaard.
2.0	Juni 2015	Betekenis van de afkorting UWLR aangepast: <u>U</u> itwisseling <u>L</u> eerlinggegevens en <u>R</u> esultaten. Inhoudelijke aanpassingen, naast enkele tekstuele verbeteringen: <ul style="list-style-type: none"> • Verwijzingen naar EDEXML 2.0 (i.p.v. versie 1.03) • Getrapt ophalen toegevoegd • Alle inperkingen van de leerlinggegevens t.o.v. EDEXML 2.0 uit deze afspraak gehaald; inperkingen worden opgenomen in profielen die zijn beschreven in een apart document. • Toevoeging van optioneel veld "Gegevensset ID" in ieder verzoek van leerlinggegevens, om het gewenste profiel te kunnen duiden. • Toevoeging van optioneel veld "Resultaatverwerker identificer" per toetsafname in leerresultaten. • Verwijzingen naar Afspraak OSO 1.2.1 (i.p.v. ELD) • Uitbreiding van resultaten om naast bestaande opties een ander resultaat volgens eigen formaat te kunnen gebruiken.
2.1	December 2015	Deze versie vervangt versie 2.0 van Juni 2015. Inhoudelijke verbeteringen in Technische beschrijving: <ul style="list-style-type: none"> • Aangepaste betekenis van het veld "Toetsonderdeelcode" binnen het blok "Resultaat", om het doorgeven van het resultaat van de totale toets ook mogelijk te maken. • Aangepaste gegevensstructuur "Normering" voor weergave van resultaat in toetsschaal en eventueel omzetting naar schoolcijfer. • Verduidelijking van de betekenis van het veld Afnamedatum. • Verwijzingen naar Afspraak OSO 1.2.2 (i.p.v. OSO 1.2.1), ook in deze Algemene beschrijving. Rondom deze verbeteringen zijn begeleidende teksten aangepast.
2.2	Februari 2017	Deze versie vervangt versie 2.1 van December 2015. Deze wijziging conform besluit van Edustandaard UWLR werkgroep overleg van 7 december 2016 betreft aanpassingen: <ul style="list-style-type: none"> • Het attribuut @eckid is bij Leerling en Leerkracht toegevoegd (conform EDEXML 2.1). • Lengte van identificatiesleutels opgerekt naar 256 (conform EDEXML 2.1). • Het veld <eckid> binnen <resultaat> toegevoegd. • Het addendum "Toetshierarchie" geïntegreerd in de afspraak.
	Maart 2017	Enkele verouderde verwijzingen/beschrijvingen naar EDEXML, Edukoppeling en Facet geactualiseerd (zie paragrafen 3.2 en 3.3).

1. Inleiding

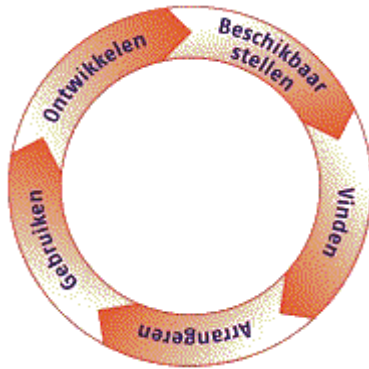
1.1 Het kader

Uit diverse onderzoeken van de laatste jaren (o.a. de Vier in Balans Monitor, Kennisnet, 2011, die in 2015 wordt geactualiseerd) blijkt dat managers en docenten verwachten dat het gebruik van digitale leermiddelen de komende jaren zal groeien. Docenten staan positief ten opzichte van digitale leermiddelen: men ziet het als nuttige aanvullingen op de leer- en oefenstof, maar meestal niet als vervanging van papieren leermateriaal. Scholen verwachten dat digitale leermiddelen zullen bijdragen aan activerende didactiek, individualisering, betere aansluiting bij de leer- en leefwereld van leerlingen en een grotere variatie in onderwijs. In aanvulling op het gebruik van digitale leermiddelen, worden door onderwijsinstellingen in toenemende mate digitale toetsen ingezet voor het meten van de leerresultaten van leerlingen.

Goed geregistreerde en toegankelijke leerresultaten op basis van (digitale) toetsen zijn van groot belang voor het inrichten van passend onderwijs en voor het afleggen van verantwoording aan bijvoorbeeld de Onderwijsinspectie en aan ouders. Een belangrijke voorwaarde voor het effectief en efficiënt afnemen van digitale toetsen en het uitwisselen van de resultaten hiervan, is dat er een goede koppeling wordt gemaakt tussen educatieve en administratieve applicaties. Aan de ene kant moeten educatieve applicaties op eenvoudige wijze kunnen beschikken over de basisgegevens van leerlingen afkomstig uit de desbetreffende administratieve applicaties (o.a. voor het geven van toegang tot het juiste leer-en toetsmateriaal); aan de andere kant moeten administratieve applicaties op eenvoudige wijze kunnen beschikken over de toetsresultaten van leerlingen afkomstig uit de desbetreffende educatieve applicaties.

Bij de uitwisseling van leerlinggegevens en leerresultaten zijn verschillende typen administratieve en educatieve programma's betrokken. Het gaat onder andere om leerlingadministratiesystemen, elektronische leeromgevingen, educatieve applicaties en toetsapplicaties. Deze programma's worden door verschillende marktpartijen aangeboden aan de onderwijsinstellingen. Vanwege de diversiteit in programma's en organisaties is er behoefte aan één afspraak om leerlinggegevens en leerresultaten gemakkelijker te kunnen uitwisselen. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de verschillen tussen onderwijssectoren.

Gelet op het voorgaande is besloten het project *Uitwisseling leerresultaten* te starten. Het project is onderdeel van het programma *Educatieve contentketen 2 (ECK2)*, dat op 1 maart 2011 is begonnen. Het ECK2-programma wil meer flexibiliteit en maatwerk mogelijk maken door de vindbaarheid, de toegankelijkheid en de bruikbaarheid van digitale leermiddelen te verbeteren. In onderstaande figuur wordt de *Educatieve contentketen* als een cyclisch proces weergegeven. De stappen in de procesketen zijn: ontwikkelen, beschikbaar stellen, vinden en het uiteindelijke gebruik van het leermateriaal door degenen die gaan onderwijzen en leren. Vanuit dit gebruik komt er informatie beschikbaar voor de ontwikkelaar en daarmee is de cirkel rond.

Figuur 1: Educatieve contentketen

Het project *Uitwisseling leerresultaten* heeft met name betrekking op de processtap *gebruiken*. Doel van het project is onderwijsinstellingen, educatieve uitgeverijen, leveranciers van leer- en toetssystemen en leveranciers van leerlingadministratiesystemen de mogelijkheid te bieden met behulp van een afspraak, gebaseerd op bestaande initiatieven, op een open en transparante manier leerlinggegevens en leerresultaten uit te wisselen. Door het verbeteren van de uitwisselbaarheid van leerlinggegevens en leerresultaten, en de borging hiervan in een leerlingvolgsysteem, neemt de bruikbaarheid van digitale toetsen toe.

1.2 Opbouw en doelgroep

De opbouw van dit document is als volgt:

Hoofdstuk	Titel
Hoofdstuk 1	Inleiding
Hoofdstuk 2	Het wat en waarom van de afspraak
Hoofdstuk 3	Principes en samenvatting van de afspraak
Hoofdstuk 4	Vrijwaring gebruik afspraak
Hoofdstuk 5	Bronnen

Het voorliggende document bevat algemene informatie over de uitwisseling van leerlinggegevens en leerresultaten en een globale beschrijving van de ontwikkelde basisafpraak. De technische uitwerking van de basisafpraak is opgenomen in een separaat document. Dit zogeheten technisch toepassingsprofiel is, in combinatie met de beschikbare voorbeelden en validatietools, bestemd voor de technische implementatie van de basisafpraak door de betrokken marktpartijen.

2. Het wat en waarom van de afspraak

2.1 Het uitwisselen van leerresultaten

Bij nieuwe en flexibele vormen van leren horen andere vormen van toetsen en een andere kijk op de resultaten van toetsing. Steeds vaker maken onderwijsinstellingen in Nederland gebruik van ICT om de kennis, vaardigheden, houding en inzichten van de lerende voor, tijdens en na het leerproces te toetsen. Goed geregistreerde en toegankelijke leerresultaten dragen bij aan het gewenste opbrengstgericht werken, ook wel meetgestuurd onderwijs genoemd. Het houdt in dat leraren, managers en leerlingen zich in hun taakuitvoering laten leiden door de uitkomsten van metingen van het (eigen) kennis- en vaardigheidsniveau. Opbrengstgericht werken verloopt cyclisch. De zogeheten evaluatieve cyclus bestaat grofweg uit vier stappen:

1. Het vastleggen van doelen in termen van het gewenste kennis- en vaardigheidsniveau van leerlingen.
2. Het verzamelen van informatie over het kennis- en vaardigheidsniveau van leerlingen.
3. Het registreren, rapporteren en interpreteren van informatie over het kennis- en vaardigheidsniveau van leerlingen.
4. Het nemen van beslissingen over passende onderwijskundige interventies.

De uitwisseling van leerresultaten heeft met name betrekking op de derde stap.

Bij de uitwisseling van leerresultaten gaat het om twee 'systemen' in een bepaalde rol: een leerlingadministratiesysteem en een educatieve applicatie.

- *Rol: Leerling Administratie Systeem (LAS)*
Een LAS administreert de gegevens van leerlingen binnen een school. Het gaat hier om de gegevens van de leerlingen (NAW) en hun leerresultaten. Een LAS neemt zelf geen toetsen af.
De school is eigendom van de gegevens en gebruikt het LAS als bronsysteem. Voor wat betreft namen, groepsindelingen en identifiers is het LAS dus leidend.
Ook een leerlingvolgsysteem (LVS) of een administratieve module binnen een elektronische leeromgeving (ELO) kunnen als bronsysteem worden beschouwd, mits ze de rol hebben van eigenaar van leerling- en groepsgegevens.
- *Rol: Educatieve Applicatie (EA)*
Een EA is een systeem dat, mogelijk naast andere educatieve activiteiten, bij leerlingen toetsen kan afnemen en hiervan een resultaat bepaalt. Een EA kan binnen de school staan of door een derde partij (bijv. een uitgever of een toetsaanbieder) worden geëxploiteerd.

Een LAS en een EA kunnen binnen of buiten de onderwijsinstelling staan. Om te komen tot een goed toegankelijk en consistent overzicht van leerresultaten moeten er diverse gegevens tussen de systemen worden uitgewisseld. Tussen een LAS en een EA hebben we te maken met de uitwisseling van leerlinggegevens en van leerresultaten. Een EA moet weten aan wie toetsen moeten worden afgenomen. De bron van deze gegevens is het LAS. Deze zullen dus aan de EA ter beschikking moeten worden gesteld. De resultaten van een op de EA afgenomen toets moeten geadmineistreerd worden in het LAS. Deze zullen dus daarheen moeten worden verzonden.

Door het verbeteren van de uitwisselbaarheid van leerresultaten wordt het onderwijskundige gebruik van deze gegevens door leraren, interne begeleiders PO, mentoren VO en studieloopbaanbegeleiders MBO vergemakkelijkt. Goed geregistreerde en toegankelijke leerresultaten faciliteren daarnaast de verantwoording en communicatie door onderwijsinstellingen richting ouders en Onderwijsinspectie.

2.2 Waarom een afspraak?

Bij de uitwisseling van leerlinggegevens en leerresultaten zijn verschillende typen administratieve en educatieve programma's betrokken. Deze programma's zijn als (clusters van) separate applicaties beschikbaar, maar er bestaan ook integrale oplossingen. Door het grote aantal aanbieders en de diversiteit van systemen die worden gebruikt, is de 'automatische' uitwisseling van voor onderwijsinstellingen relevante informatie niet zonder meer mogelijk. Het kan leiden tot een grote diversiteit van bilaterale afspraken en definities. De te ontwikkelen afspraak is bedoeld om de uitwisseling van leerlinggegevens en leerresultaten te faciliteren en de daarmee samenhangende voordelen te realiseren.

2.3 Scope van de afspraak

Om digitale leerlinggegevens en leerresultaten goed uit te kunnen wisselen is het noodzakelijk om tot afspraken te komen over welke informatie precies wordt uitgewisseld en op welke wijze dit moet gebeuren. Eén van de internationale standaarden hiervoor is LIS (Learning Information Services). Dit is een zeer uitgebreide standaard van het IMS Global Learning Consortium (www.imsglobal.org) voor de overdracht tussen systemen van:

- Leerlinggegevens;
- Groepsgegevens;
- Cursusgegevens;
- Leerresultaten.

IMS LIS beschrijft zowel de data (het datamodel) als de manier van overdracht. Hiervoor zijn webservices verplicht. LIS is een complexe standaard waarvan grote delen voor de uitwisseling van leerresultaten binnen het PO, VO en MBO niet interessant zijn. In Nederland wordt deze standaard ingezet in de afspraak *Interne Uitwisseling Deelnemergegevens*, een door Kennisnet opgesteld toepassingsprofiel voor het uitwisselen van deelnemergegerelateerde gegevens binnen de MBO-sector.

Uit de onderzoeksfase van het project *Uitwisseling leerresultaten* kwam naar voren dat men binnen het PO, VO en MBO niet streeft naar een zeer uitgebreide en definitieve afspraak. Men opteert, zeker voor de korte en middellange termijn, voor een basisafpraak die relatief snel geïmplementeerd kan worden en die aansluit bij reeds in gang gezette initiatieven. Daarom is besloten om geen toepassingsprofiel te ontwikkelen op basis van IMS LIS, maar te komen tot een basisafpraak die uitgaat van bestaande initiatieven en die tegemoet komt aan de huidige behoeften van onderwijsinstellingen en marktpartijen in Nederland. Afgesproken is om, na afronding van de ontwikkelfase, te onderzoeken in hoeverre en op welke wijze de basisafpraak eventueel zou kunnen worden gerelateerd aan een internationale standaard, zoals IMS LIS. Een mogelijk voordeel van een toepassingsprofiel op basis van IMS LIS is, dat hiermee de internationale oriëntatie van sommige leveranciers gefaciliteerd wordt en dat de integratie met de eerdergenoemde afspraak *Interne Uitwisseling Deelnemergegevens* kan worden gerealiseerd.

De uiteindelijke afspraak zal via een aantal stappen tot stand komen. De voorliggende basisafpraak *Uitwisseling Leerlinggegevens en Resultaten* (UWLR) is het eindresultaat van de eerste stap en heeft betrekking op:

- De uitwisseling van leerresultaten tussen educatieve applicaties en het leerlingvolgsysteem. Het betreft hier de door leerlingen behaalde resultaten op allerlei summatieve toetsen. Deze bestaan doorgaans uit zogeheten genormeerde toetsen en uit methodegebonden en door leraren zelf ontwikkelde toetsen, zoals (digitale) proefwerken.
- De uitwisseling van leerlinggegevens tussen het administratieve systeem en educatieve applicaties. Het betreft hier persoonsgegevens van een leerling. Persoonsgegevens kunnen minimaal zijn, en alleen een identifier of een identifier en een password omvatten, of uitgebreid zijn, en bijvoorbeeld naam, adres, contactinformatie en eerder behaalde toetsresultaten omvatten. De uitwisseling van leerlinggegevens is van belang voor het bieden

van toegang tot digitaal leer- en toetsmateriaal en voor het koppelen van leerresultaten aan de juiste leerlingen.

Het uitgangspunt bij de ontwikkeling van de basisafpraak *UWLR* was om tegemoet te komen aan de verschillen tussen de PO, VO en MBO-sector. Deze verschillen hebben met name betrekking op de aard van de vakken en de toetsen waarvan de resultaten moeten worden uitgewisseld. Gaandeweg bleek, dat het mogelijk was de gewenste resultaatuitwisseling te realiseren binnen één overkoepelende afspraak. Door aan deze gemeenschappelijke basisafpraak verschillende vocabulaires te koppelen, waarin onder andere vakgebieden en toetscodes worden opgenomen, kan goed worden ingespeeld op de verschillen tussen de genoemde onderwijssectoren. In de basisafpraak komt dit als volgt tot uitdrukking: waar er sprake is van een veld dat vocabulairegebonden is (bijvoorbeeld een vakgebied of een toetscode), kan hierbij de desbetreffende vocabulaire worden aangeduid. Het koppelen van een veld aan een vocabulaire heeft een aantal voordelen:

- Het verkleint de kans op foute coderingen en verschillen in schrijfwijze (bijvoorbeeld resultaten van toetsen die binnenkomen met code 'AC567s' en 'AC-567-S', terwijl dezelfde toets wordt bedoeld).
- Omdat een vocabulaire vastligt, worden de gegevens eenvoudiger vergelijkbaar en uitwisselbaar.
- Een code kan door middel van een vocabulaire vertaald worden naar een korte, voor mensen bedoelde, omschrijving.
- Een vocabulaire kan aanvullende informatie ter beschikking stellen, bijvoorbeeld een uitgebreidere omschrijving.

De basisafpraak *UWLR* is vanuit het ECK2-programma ontwikkeld, samen met vertegenwoordigers van onderwijsinstellingen, educatieve uitgeverijen, aanbieders van leer- en toetssystemen en aanbieders van leerlingadministratiesystemen. In de afspraak zijn de resultaten van formatieve toetsen en andere leerresultaten dan toetsresultaten in eerste instantie buiten beschouwing gelaten. Dit geldt ook voor het bepalen van de scope en het beheer van de benodigde vocabulaires. De verdere verbreding en verdieping van de basisafpraak o.a. op basis van het bovenstaande zal, na de eerste implementatie- en testfases, plaatsvinden in nauw overleg met alle betrokkenen. Hierbij zullen ook het mogelijk inpassen van functionaliteiten die nu door de DULT-koppeling van Cito worden geboden, het gebruik van de Edukoppeling-transactiestandaard en de certificaten en testvoorzieningen van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) worden meegenomen.

De basisafpraak *UWLR* is ontwikkeld in het kader van het ECK2-programma. Dit programma wil de vindbaarheid, de toegankelijkheid en de bruikbaarheid van digitale leermiddelen verbeteren. De ontwikkelde basisafpraak ondersteunt het realiseren van de uitgangspunten en visie van het ECK2-programma:

- Door het verbeteren van de uitwisseling van leerresultaten en integratie in een leerlingvolgsysteem kunnen leerlingen (en ouders) en de Onderwijsinspectie goed en volledig op de hoogte worden gehouden van hun vorderingen en resultaten.
- Door het faciliteren van de uitwisseling van leerresultaten tussen verschillende elektronische leer- en toetsomgevingen en de administratieve omgeving(en) van de onderwijsinstellingen wordt onderwijs flexibeler, efficiënter en effectiever.
- Door het verbeteren van de uitwisseling van leerresultaten en integratie in een leerlingvolgsysteem kunnen leraren op een eenvoudige, verantwoorde en gebruiksvriendelijke manier zicht houden op de vorderingen en resultaten van hun leerlingen en de benodigde onderwijskundige maatregelen nemen voor het bieden van passend onderwijs.

Binnen het ECK2-programma is naast de basisafpraak *UWLR* het toepassingsprofiel *Uitwisseling Leerresultaten SCORM* ontwikkeld. In het Nederlandse onderwijsveld, met name in het VO en MBO, wordt regelmatig digitaal leermateriaal in de vorm van SCORM-pakketten gebruikt. SCORM

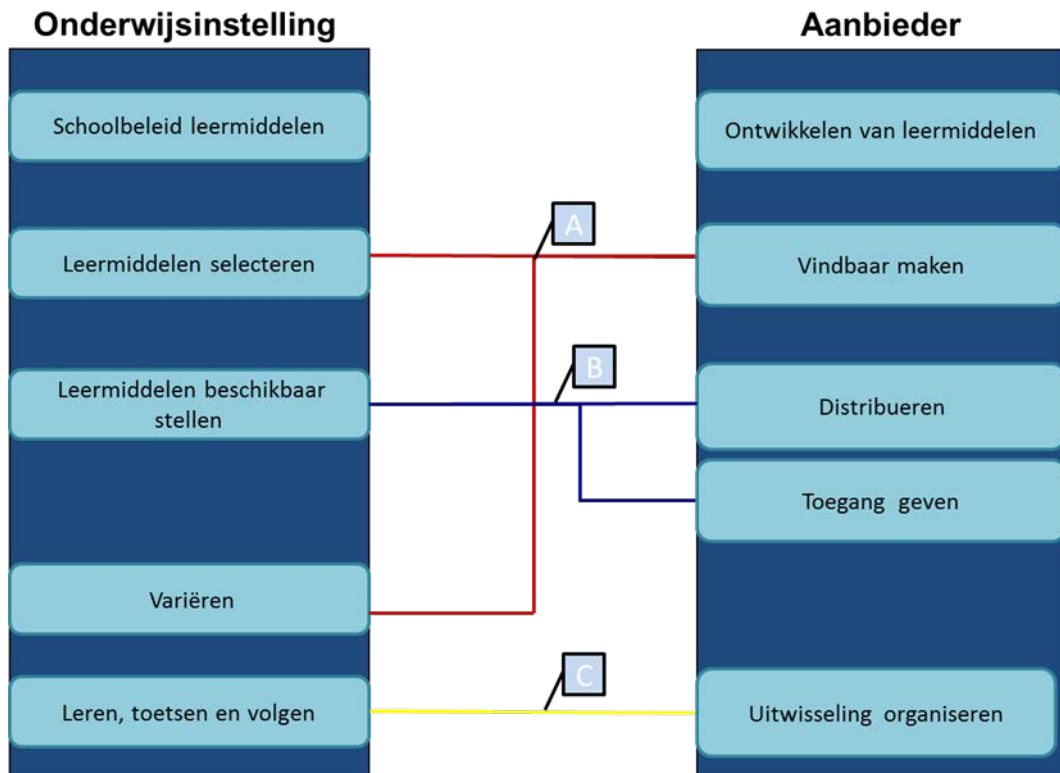
staat voor *Sharable Content Object Reference Model*. SCORM is oorspronkelijk door het Amerikaanse Department of Defense opgezette standaard voor het uitwisselen en afspelen van materiaal voor e-learning (voor details wordt verwezen naar <http://www.adlnet.gov/capabilities/scorm>). Het ontwikkelde toepassingsprofiel maakt afspraken over hoe binnen een SCORM-omgeving het resultaat van vragen moet worden overgedragen. Ook beschrijft het hoe aan deze vragen een weging kan worden gehangen en hoe, met deze weging, van een serie vragen (een toets) een overkoepelende score moet worden berekend. Het toepassingsprofiel *Uitwisseling Leerresultaten SCORM* is gemaakt op basis van de SCORM versie 2004, 4th Edition, v1.0 van maart 2009.

De afspraak *Uitwisseling Leerresultaten SCORM* en de basisafpraak *UWLR* zijn nauw verbonden met een andere afspraak die wordt gemaakt in het kader van het ECK2-programma, namelijk de afspraak *Uitwisselformaat Toetsmateriaal*. Deze afspraak wil onderwijsinstellingen, educatieve uitgeverijen en leveranciers van leer- en toetsystemen de mogelijkheid bieden op een open en transparante manier toetsmateriaal uit te wisselen. Ook de basisafpraak *Uitwisselformaat Toetsmateriaal* kan worden geprojecteerd op de eerdergenoemde evaluatiecyclus. Het faciliteert met name de tweede stap van deze cyclus: het verzamelen van informatie over het kennis- en vaardigheidsniveau van leerlingen.

3. Principes en relatie overige afspraken

3.1 Samenvatting uitwisselingsproces

Onderstaand schema geeft een overzicht van de hoofdprocessen van de educatieve contentketen. De basisafpraak *Uitwisseling Leerlinggegevens en Resultaten* (UWLR) heeft betrekking op de informatiestromen die zijn aangeduid met de gele lijn (C).

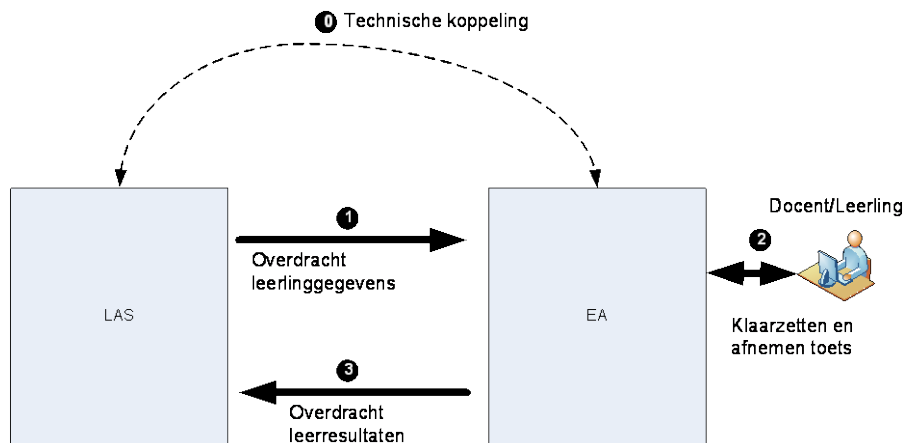

Figuur 2: Hoofdprocessen educatieve contentketen

Tussen een LAS en een EA hebben we te maken met de volgende uitwisselingen van gegevens:

- **Leerlinggegevens:** Een EA moet weten aan wie toetsen moeten worden afgenomen. De bron van deze gegevens is het LAS. Deze zullen dus aan de EA ter beschikking moeten worden gesteld.
- **Leerresultaten:** De resultaten van een op de EA afgenomen toets moeten geadmineistreerd worden in het LAS. Deze zullen dus daarheen moeten worden verzonden.

Het primaire uitwisselingsproces hiervoor ziet er in grote lijnen als volgt uit:

- ① Als eerste moeten (eenmalig, door systeembeheer) de beide systemen technisch aan elkaar gekoppeld worden (instellen URL's, firewalls, authenticatiegegevens, etc.)
- ① De noodzakelijke leerling-, docent- en groepsgegevens worden door het LAS aan het EA ter beschikking gesteld. Bij wijzigingen in de LAS gegevens zal dit opnieuw moeten gebeuren. Bij deze overdracht van LAS informatie wordt, om privacy redenen, een zo minimaal mogelijk set van gegevens meegestuurd. In principe worden alleen namen, geboortedata en een door het LAS gegenereerde persoonsidentificer gebruikt. Deze identificer kan dan in stap ③ weer gebruikt worden om een resultaat aan de juiste leerling te koppelen.
- ② Vervolgens wordt in de EA een toets klaargezet en door de leerling(en) afgenomen. Hoe dit gaat is EA specifiek en maakt geen onderdeel uit van deze afspraak.
- ③ Het resultaat van de toets wordt door het EA teruggestuurd naar het LAS die het vervolgens administreert.

Het is mogelijk dat later de rol van stap ① (overdracht leerlinggegevens) wordt overgenomen door overkoepelende systemen als Basispoort en Directe Toegang. In dat geval vervalt stap ①.

Een uitgebreidere beschrijving van dit proces is te vinden in de technische uitwerking van de afspraak.

Secundair scenario: Alleen uitwisseling toetsdefinities

In scenario 2 hebben we te maken met systemen die (nog) niet automatisch gekoppeld zijn. Aan de LAS kant moeten echter toetsresultaten worden ingevoerd en het zou erg handig zijn als de *toetsdefinities* al wel op het LAS bekend zijn. Gevallen waarin dit voorkomt zijn bijvoorbeeld:

- Op een EA uitgevoerde toetsen waarvan de resultaten, bij gebrek aan een rechtstreekse koppeling, handmatig in het LAS moeten worden ingebracht
- Bij een methode horende standaardtoetsen die niet-digitaal worden afgenomen.

In al deze gevallen zou het handig zijn als de toetsleverancier de toetsdefinities in een standaard formaat aan een LAS zou kunnen aanleveren. Het LAS kan dan het invoeren van de gegevens vereenvoudigen door het presenteren van lijsten, controleren van waarden, etc.

Ook in dit secundaire scenario is voorzien, echter onder de nadrukkelijke voorwaarde dat implementatie hiervan alleen niet voldoende is om aan de standaard te voldoen.

Details zijn te vinden in de technische uitwerking van de standaard.

3.2 Principes UWLR

De basisafspraken *Uitwisseling Leerlinggegevens en Resultaten* (UWLR) past bij de referentiearchitectuur die voor de educatieve contentketen is opgesteld (verwijzing wordt ingevoegd zodra het document beschikbaar is). In het verlengde van de algemene principes uit deze referentiearchitectuur zijn voor de afspraak met betrekking tot het uitwisselen van leerlinggegevens en leerresultaten de volgende specifieke principes uitgewerkt.

Principe	1. Het initiatief voor een overdracht ligt altijd bij de EA
Uitleg	Het is altijd de EA die een overdracht initieert. Dit betekent dat het LAS de voor deze afspraak noodzakelijke webservices moet implementeren
Rationale	Belangrijkste reden hiervoor is eenvoud van authenticatie/autorisatie. Deze kan nu eenzijdig door het LAS geregeld worden omdat deze de altijd de ontvanger is van de webservices.

Principe	2. Alle velden in de berichten zijn beperkt in lengte
Uitleg	Voor alle velden in de XML berichten is een maximum lengte gedefinieerd.
Rationale	De informatie in de berichten zal over het algemeen in en uit relationele database gelezen/geschreven worden. In de praktijk zijn daardoor de tekstvelden in lengte beperkt. Om dit te faciliteren zijn ook de tekstvelden binnen deze afspraak allemaal in lengte beperkt.

Principe	3. Velden met termen/begrippen/codes kunnen in de berichten aan een vocabulaire worden gebonden.
Uitleg	Voor velden met codes (termen, begrippen) zijn vaak vocabulaires beschikbaar (denk aan bijvoorbeeld een lijst met vakgebieden). Via een constructie in de XML kan zo'n veld aan een beschikbare vocabulaire gebonden worden, zodat de betekenis van de inhoud van het veld beter kan worden geduid. De vocabulaire moet dan beschikbaar zijn in het VDEX formaat.
Rationale	In de verschillende onderwijssectoren en door de verschillende betrokken partijen worden vaak hele verschillende lijsten met codes gehanteerd. Daarom zijn codelijsten niet 'hard' opgenomen in de afspraak maar wordt expliciet de mogelijkheid geboden deze te binden aan een buiten de afspraak liggende vocabulaire.

Principe	4. Het dataformaat voor de overdracht van leerlinggegevens is EDEXML 2.1
Uitleg	EDEXML is de Nederlandse standaard voor de overdracht van leerling, docent en groepsgegevens in het onderwijs. Voor gebruik binnen deze afspraak schoot EDEXML versie 1.03 echter enigszins te kort. De versie 2.0 voldoet wel. De nieuwste versie 2.1 is uitgebreid met ECK-ID. Deze versie 2.1 wordt gebruikt en versie 1.03 gebruiken we niet. Door bepaalde onderdelen uit EDEXML aan te bevelen voor deze overdracht (en andere juist uit te sluiten), is het bestaande EDEXML 2.1 middels het gebruik van profielen in te perken op de context en af te stemmen op de behoefte.
Rationale	EDEXML is bekend en er is vaak binnen de ook bij deze afspraak betrokken systemen al ondersteuning voor. Door het formaat ervan af te leiden is de hoop dat implementatie ervan eenvoudiger is dan als we een geheel nieuw formaat hadden verzonnen.

Principe	5. De leerlinggegevens van een school gaan altijd in hun geheel over of getrapt
Uitleg	Binnen deze afspraak is er voor gekozen dat bij de overdracht van leerlinggegevens zo mogelijk de gegevens van een hele school volledig worden verzonden in die gevallen dat er op schoolniveau een licentie is afgesloten met een uitgever (voor PO-scholen meestal het geval). Is een volledige overdracht niet mogelijk dan kunnen de gegevens getrapt worden opgehaald. Een school wordt gedefinieerd middels een BRIN code + een optionele dependance code. Het sturen van kleinere deelverzamelingen (afdeling, groep, klas) wordt niet ondersteund.
Rationale	De belangrijkste reden hiervoor is de eenvoud van het protocol. Als je ook berichten met alleen wijzigingen toestaat neemt de complexiteit enorm toe: Er zullen bijvoorbeeld faciliteiten ingebouwd moeten worden voor verwijderingen en aanpassingen. Door altijd alles te verzenden voorkom je dit.
Opmerkingen	<p>Het principe is ooit mede op verzoek van scholen zo opgesteld (voor het PO) om de administratieve lasten voor docenten laag te houden. Die hebben namelijk veel extra werk om per groep/klas leerlingen aan te melden voor leren en toetsen. Niettemin komt het principe steeds meer op gespannen voet te staan met privacy-uitgangspunten; steeds maar alle gegevens versturen schendt het principe van de doel/binding.</p> <p>De omvang van de datastromen en de productie/verwerking van de berichten kan ook een probleem vormen. Gegeven de mogelijkheid van getrapt ophalen en de toename in verwerkingscapaciteit, bandbreedte en de mogelijkheid tot compressie van de berichten verwachten we hier echter geen onoverkomelijke problemen. Mochten de omvang en intensiteit van het verkeer toch een probleem gaan vormen, dan zal een toekomstige versie van de afspraak hierop aangepast moeten worden.</p>

Principe	6. Omvang van de over te brengen leerresultaten is vrij
Uitleg	Er is expliciet voor gekozen om geen restricties te leggen op de hoeveelheid leerresultaten die er in een enkel bericht kunnen worden overgebracht.
Rationale	Dit maakt deze afspraak zowel geschikt voor het toepassen van de "druppel methode" (direct overdragen van individuele resultaten) als een meer batch-georiënteerde aanpak (bijvoorbeeld iedere nacht alle geaccumuleerde resultaten in één keer overdragen).

Principe	7. Een leerresultaat kan 1) als score of 2) als OSO resultaat of 3) als resultaat volgens eigen formaat meegezonden worden
Uitleg	<p>Een leerresultaat kan worden overgebracht als:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Een scoregetal (altijd een geheel getal met ondergrens nul). Bij zo'n scoregetal mag de EA ook een interpretatie van dit resultaat in de toetsschaal meesturen (bijvoorbeeld vanaf welk getal het resultaat "voldoende" is) en optioneel een advies voor omzetting naar een schoolcijfer. ▪ Een resultaat volgens de definities van de Edustandaard afspraak OSO gegevensset 1.2.2. ▪ Een resultaat volgens eigen formaat
Rationale	De eerste optie is eenvoudig en daarmee snel te implementeren. De tweede optie is complexer maar in bepaalde gevallen functioneel noodzakelijk. Voor beide opties zijn in de praktijk use cases te vinden.

3.3 Relaties met andere standaarden en voorzieningen

Relatie met EDEXML

Sinds de jaren negentig wordt in het Nederlandse onderwijs de EDEX (EDucatieve EXport) standaard in het PO gebruikt voor de uitwisseling van school-, leerling-, groep- en leerkrachtgegevens tussen systemen. In 2004 is hiervoor een XML binding, EDEXML, gemaakt. In 2005 is EDEX en EDEXML door de NEN vastgelegd in NTA (Nederlandse Technische Afspraak) nummer 2032 (<http://www.nen.nl/web/Werken/NTA-20322005-EDEX.htm>). Het lag daarmee voor de hand om te kijken in hoeverre het EDEXML versie 1.03 formaat bruikbaar is voor de overdracht van leerlinggegevens in het kader van dit toepassingsprofiel.

EDEXML versie 1.03 heeft een aantal tekortkomingen die directe inzet binnen deze afspraak in de weg stonden. Deze komen deels omdat de afspraak is ontworpen voor het PO. De belangrijkste zijn:

- In het VO en MBO is sprake van een veel flexibeler groepsindeling dan nu mogelijk is. Leerlingen kunnen, bijvoorbeeld in de bovenbouw van het VO, in meerdere subgroepen zitten en er zijn ad-hoc werkgroepen.
- Het vocabulaire voor jaargroepen schiet tekort
- EDEXML heeft veel, binnen de context van deze afspraak, overbodige velden.

Om de standaard bruikbaar te maken voor inzet binnen deze afspraak waren er daarom in een eerdere versie van UWLR een aantal wijzigingen in aangebracht. Inmiddels is EDEXML versie 2.0 goedgekeurd en gepubliceerd onder andere om tegemoet te komen aan de tekortkomingen binnen deze afspraak. **EDEXML 2.1 faciliteert de uitbreiding met ECK-iD. UWLR kan hierdoor EDEXML 2.1 gebruiken en met profielen toespitsen op de toepassing.**

Relatie met ParnasSys resultatenkoppeling

Het formaat voor het overbrengen van de leerresultaten is gebaseerd op het ParnasSys resultaten terugkoppelingsformaat van de firma Topicus. In samenspraak met Topicus is dit formaat aangepast aan meer algemeen gebruik wordt het nu als open standaard doorontwikkeld.

Relatie met OSO

Een belangrijk standaard waarin ook leerresultaten worden overgedragen is de "Overstap Service Onderwijs" of OSO. Het OSO is een landelijke infrastructuur en standaard voor de digitale uitwisseling van leergegevens tussen scholen. Het dossier van een leerling geeft een actueel overzicht van leerresultaten en is bruikbaar voor plaatsing en begeleiding van leerlingen in een doorlopende leerweg. Het OSO biedt de infrastructuur met toezicht om gegevens veilig tussen onderwijsinstellingen uit te kunnen wisselen. De uitwisseling vindt plaats op basis van de Edustandaard afspraak OSO gegevensset, met overstapprofielen voor de verschillende overstappen.

Binnen de basisafspraak *UWLR* is er voor gekozen om resultaten op meerdere manieren te kunnen vormgeven. Eén van die manieren is het opnemen van een resultaat volgens de definitie van de Edustandaard afspraak OSO gegevensset.

Relatie met Edukoppeling

De Edukoppeling transactiestandaard biedt een generieke manier van uitwisselen in het onderwijsveld. De Edukoppeling transactiestandaard is onderdeel van de Edukoppeling Infrastructuur en is gebaseerd op de overheidsbrede Digikoppeling standaard.

Voor het uitwisselen van gegevens schrijft deze transactiestandaard het Digikoppeling WUS profiel voor, een 'plain SOAP' toepassing. Edukoppeling schrijft de configuratie van de SOAP implementatie voor en biedt maatregelen voor het inrichten van de beveiliging.

Edukoppeling gaat in toenemende mate in het onderwijs geïmplementeerd worden. De transactiestandaard is nu nog niet onderdeel van UWLR, maar staat wel op de roadmap voor een toekomstige versie (werktitel UWLR 3.0). Het is echter aan te raden om bij het implementeren van een UWLR koppeling zoveel mogelijk de Edukoppeling transactiestandaard cq -architectuur reeds te volgen en daarbij de beschreven maatregelen en keuzen rond gegevenstransport, beveiliging en authenticatie & autorisatie te hanteren.

Relatie met Facet

Facet is het toetsysteem van het CvTE (Centrum voor Toetsen en Examens). De eerste versie van dit systeem is in het voorjaar van 2013 getest op een zeer beperkt aantal scholen. In schooljaar 2013-2014 is een aantal pilots uitgevoerd, zowel in het VO als in het MBO. Het is de bedoeling dat alle instellingen in het voortgezet onderwijs na een overgangperiode vanaf schooljaar 2015-2016 hun digitale centrale examens en de rekentoets VO met dit nieuwe systeem afnemen. De MBO-instellingen kunnen vanaf schooljaar 2014-2015 de COE's in Facet afnemen.

Omdat UWLR niet voldoet aan de eisen is de relatie tussen deze afspraken UWLR en Facet losgelaten. Belangrijk verschil is o.a. dat voor Facet het systeem binnen de school (LAS) het initiatief neemt voor de uitwisseling. Voor UWLR is dit de educatieve applicatie (EA) buiten de school. Op termijn kan hier overigens verandering in gaan komen.

Voor het PO zal in 2018 via Facet de ACET (Adaptieve centrale Eindtoets) worden aangeboden. Naast de ACET kunnen scholen op dit moment nog kiezen uit 5 andere eindtoetsen van andere aanbieders dan het CvTE. Hiervoor zal op basis van UWLR 2.2 een apart profiel (zowel op EDEXML 2.1 als op het UWLR Resultaatbericht) worden ontwikkeld dat op termijn aangemeld zal worden als onderdeel van de UWLR-afpraak.

4. Vrijwaring gebruik afspraak

Hoewel de basisafpraak *UWLR* met de grootst mogelijke zorg is opgesteld, kan (kunnen de rechtsopvolgers van) Edustandaard geen aansprakelijkheid aanvaarden voor de juistheid, volledigheid of bruikbaarheid van de inhoud van dit document.

De afspraak zal naar aanleiding van voortschrijdende inzichten en aanbevelingen van gebruikers aangepast kunnen worden. Eventuele kosten voortvloeiend uit deze aanpassingen zijn niet te verhalen op de (rechtsopvolgers van) Edustandaard of haar initiatiefnemers (stichting SURFfoundation en Stichting Kennisnet).

De afspraak kan conform de beschreven doelstellingen worden gebruikt. Gebruik van de afspraak gebeurt voor risico van de gebruiker. Het auteursrecht van de afspraak ligt bij (de rechtsopvolgers van) Edustandaard.

De afspraak is vrij te verspreiden, te publiceren of te hergebruiken, mits de bron duidelijk vermeld wordt. Dit bestand valt onder de Nederlandse versie van de Creative Commons licentie "Naamsvermelding 3.0 Nederland" (<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/nl/>).

5. Bronnen

- [EDEXML Handleiding en technische bestanden \(XML schema en voorbeelden\) versie 2.1; Januari 2017. Verkrijgbaar via <http://www.edustandaard.nl/standaarden/afspraken/afpraak/edexml/>](#)
- Edukoppeling Transactiestandaard. Verkrijgbaar via: <http://www.edustandaard.nl/standaarden/afspraken/afpraak/edukoppeling/>
- IECK projectplan "implementatie UWLR" (uitwisseling leerresultaten); versie 0.6, September 2014.
- IMS GLC Learning Information Services Specification Primer Version 2.0 Public Draft Release (Version 1.0); 15 maart 2010.
- Programmaplan ECK2. Zoetermeer: Kennisnet, 2010.
- SLO: Thema Opbrengstgericht leren zie : <http://www.slo.nl/primair/themas/opbrengstgericht/cyclus>
- UWLR: Algemene beschrijving; V1.0; Mei 2014. Verkrijgbaar via: <http://www.edustandaard.nl/standaarden/afspraken/afpraak/uwlr/>
- UWLR: Technische Afspraak; V1.0; Mei 2014. Verkrijgbaar via: <http://www.edustandaard.nl/standaarden/afspraken/afpraak/uwlr/>
- UWLR: Algemene beschrijving; Versie 2.1; December 2015. Verkrijgbaar via: <http://www.edustandaard.nl/standaarden/afspraken/afpraak/uwlr/>
- UWLR: Technische beschrijving; Versie 2.1; December 2015. Verkrijgbaar via: <http://www.edustandaard.nl/standaarden/afspraken/afpraak/uwlr/>
- UWLR: Technische beschrijving; Versie 2.2; Februari 2017. Verkrijgbaar via: <http://www.edustandaard.nl/standaarden/afspraken/afpraak/uwlr/>
- UWLR: Profielen; Versie 2.2; Februari 2017. Verkrijgbaar via: <http://www.edustandaard.nl/>